

стратегічних та тактичних цілей та напрямків навчання; розробка системно-функціональних моделей курсу з вивчення іноземної мови на неспеціальних факультетах; розробка структурно-логічних моделей кожного етапу навчання.

З іншого боку, чітко визначені уміння та навички, якими повинні володіти студенти наприкінці кожного етапу навчання. Детально викладений зміст учбового матеріалу з фонетики, морфології, граматики та синтаксису. Визначені розмовні теми кожного періоду навчання.

Вперше велика увага приділяється у Програмі письму та навчанню анотуванню з рідної мови на англійську.

Виконання Програми гарантує майбутньому фахівцю будь-якої спеціальності досконале володіння мовою.

Alexeeva A.

MODERN APPROACH TO COMPLETE THE PROGRAMME "THE ENGLISH LANGUAGE" FOR THE STUDENTS OF THE HUMANITIES IN MASTERING ENGLISH FOR SPECIAL PURPOSES AT KYIV TARAS SHEVCHENKO UNIVERSITY

The author of the report describes new trends of teaching English in the English Department for the Students of the Humanities at Kyiv Taras Shevchenko University which caused the compiling of a new Programme in mastering English. The leading principles towards improving teaching English are presented there.

О.Лобач

(Київський національний університет
ім.Тараса Шевченка, Україна)

НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ В ІНТЕРКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ

Прагнення до створення спільного Європейського дому істотно змінило як саму мовну ситуацію в Європі, так і завдання викладання іноземних мов, по-іншому розставило у ньому акценти. Проблема етноцентризму поступається мультикультурній, точніше інтеркультурній комунікації. У сучасній дидактиці найактуальнішими стають поняття "інтеркультурне навчання", "інтеркультурна комунікація" і "інтеркультурна компетенція". Однак ці поняття по-різному трактуються як в дидактиці, так і в

лінгвістичних дослідженнях. З одного боку, мета навчання іноземним мовам у плані загальної комунікації і країнознавства приводить до значного розширення змісту навчання; з іншого боку, розробляються педагогічні концепції для мігрантів та їх дітей, тоді йдеться про подальшу, якісну зміну в навчальному процесі в мультикультурному контексті; і нарешті, в літературній дидактиці посилюється дискусія про можливість інтеркультурного розуміння. Комунікативну компетентність розуміємо як пізнання меж рідної мови і власної культурної поведінки при контакті з іншою культурою, таку компетенцію поширюємо як на інші мовні, так і на мовні способи поведінки. Саме заняття іноземною мовою може стати місцем справжньої зустрічі учня з культурою, яка вивчається. “Інтеркультурна компетентність” розглядається скоріше як адитивне розширення комунікативної компетентності.

Різні тлумачення поняття “інтеркультурного навчання”, в основу якого покладено країнознавчо-комунікативний, міграційно-педагогічний, а також герменевтико-літературно-дидактичний напрям, створили основну концепцію навчання іноземним мовам у Віденському і Лейпцигському університетах. Її головною метою стало саморозуміння, самоусвідомлення і розуміння “чужого”, створення “a culture of third kind”.

Основною задачею навчання стає розвиток “інтеркультурності” як здатності приймати і розуміти відмінність, відкривати для себе за допомогою мови нову культуру і навчитися по-новому бачити свою власну.

Навчання іноземним мовам в Україні багато в чому близьке з позицією викладачів-дидактиків західноєвропейських університетів. Інтеркультурний аспект невіддільний від процесу навчання на всіх його етапах - від початкового етапу на рівні побутової комунікації до опанування мовами для спеціальних цілей. Зміна змісту навчання вимагає підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів, зміни програм навчання, розширення відеокурсів, глибокої зміни і переосмислення курсів країнознавства. Якісно повинна змінитися також програма мовної практики в зарубіжних країнах, яка нерідко сприяє створенню невірних стереотипів, що руйнують комунікацію.

Lobach O.

TEACHING GERMAN IN THE CROSS-CULTURAL CONTEXT

This paper is devoted to the problem of teaching language in a cross-cultural context. It deals with different interpretations of such notions as “cross-cultural teaching”, “cross-cultural communication”, “cross-cultural competence”. The relevant experience of Vienna and Leipzig Universities based on the regional studies and communicative, migration-pedagogic and hermeneutic-literary-didactic concept is being analyzed. In conclusion, ways of expanding the cross-cultural aspect of teaching German in Ukraine both for general and specific purposes are outlined.

А. Уманець

(Кам'янець-Подільський педагогічний інститут,
Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В АСПІРАНТСЬКИХ ГРУПАХ

Специфіка навчання другій іноземній мові особливо чітко простежується при опануванні й подальшому розвитку знань, навичок і умінь в аспірантських групах з англійською як другою іноземною мовою. У зв'язку з цим одним з основних завдань даного курсу є розвиток комунікативної спроможності в різних видах мовленнєвої діяльності при можливій активізації і типологізації об'єму знань першої іноземної мови.

Конкретно-цільова спрямованість навчального процесу, на наш погляд, може визначатись такими компонентами: теоретичною основою, ефективність засвоєння якої залежить не тільки від об'єму знань другої іноземної мови, але й від використання типологічної мотивації при порівнянні з першою іноземною та рідною мовами; мовним та мовленнєвим матеріалом з урахуванням специфіки другої (англійської) мови; навичками та уміннями як результативними характеристиками навчального процесу, що показують рівень грамотності в умовах трилінгвізму.

Із досвіду нашої роботи в аспірантських групах слід відмітити, що у навчанні другій іноземній мові необхідно звернути особливу увагу на інтерференційний вплив при вивченні, наприклад, грама-